

ЗМІСТ

	С.
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	3
ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ	3
Програма навчальної дисципліни «ПСИХОЛОГІЯ».....	3
ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	8
ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування за спеціальністю 053 «Психологія», (далі – Програма) є внутрішнім нормативним документом ДЗВО «Університету менеджменту освіти», який розроблено кафедрою психології та особистісного розвитку на основі освітньо-професійної програми для підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти «Психологія» спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки (<http://surl.li/iceze>). Програму розроблено з урахуванням Програми предметного тесту з психології та соціології (затверджено наказом МОН України № 156 від 11.02.2022 р., <http://surl.li/gifry>).

Фахові вступні випробування проводяться за основними дисциплінами навчального плану підготовки вступників на базі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – «Психологія».

Мета фахових випробувань – перевірка теоретичної та практичної підготовки вступників на базі здобутого першого (бакалаврського) або другого (магістерського) рівнів вищої освіти і проведення відбору серед вступників для навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія», за освітньо-професійною програмою «Психологія».

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступники, які вступають на навчання за спеціальністю 053 «Психологія», повинні знати:

- предмет, основні категорії, принципи, історію розвитку та методи психології як науки;
- структуру та логіку побудови психології, її зв'язок з іншими науками, предмети вивчення її основних галузей;
- визначення понять «психіка», «свідомість», їх функції та структуру;
- зміст і механізми роботи інтелектуальної, афективної та вольової сфер особистості;
- характеристику понять «індивід», «особистість», «індивідуальність», «діяльність»;
- специфіку розвитку та проявів психічних властивостей людини.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ»

Тема 1. Витоки та види психологічного знання

Психологія та давньогрецька міфологія. Психологічне знання у філософських трактатах минулого. Опис людських вчинків та рис характеру в літературних пам'ятках. Народна мудрість, художня література та живопис – сховище житейського психологічного знання. Відмінності житейського психологічного знання від наукового. Парапсихологія, трансперсональна психологія.

Тема 2. Галузі сучасної психології, методологія та методи психологічного дослідження

Загальна, соціальна та диференційна психологія, прикладні галузі психології, крос-культурна психологія, психологія взаємодії з навколишнім, психологія діяльності і поведінки, психологія реклами, психологія споживача. Місце психології в системі наук. Організаційні методи: порівняльне, лонгітюдне, комплексне дослідження. Емпіричні методи: спостереження, експеримент, психодіагностика (тести, опитування, анкетування, інтерв'ю, соціометрія), аналіз продуктів діяльності. Методи обробки даних. Методи інтерпретації даних.

Тема 3. Психологія, як професія та видатні психологи ХХ століття

Психологічна система діяльності включає в себе: мотиви вибору професії, цілі діяльності, програми діяльності, підсистему професійно важливих рис, інформаційну основу діяльності. Роль психолога у сучасному суспільстві. Сфери професійної діяльності спеціаліста – психолога: психолог – викладач, психолог – дослідник, психолог – практик. Види діяльності психолога: викладання, освіта, дослідницька діяльність, діагностика, консультативна діяльність, діяльність психолога-тренера в тренінгах, експертна діяльність для вирішення задач психологічної експертизи, проектна діяльність, нормативно-стандартизуюча діяльність, управлінська діяльність. Професійні сфери психолога. Видатні психологи ХХ століття (Жан Піаже, Курт Левін, Сергій Рубінштейн, Лев Виготський, Зигмунд Фрейд, Карл Роджерс та інші).

Тема 4. Професійно-особистісний портрет психолога

Поняття «професія» і «спеціальність» психологія. Загальна характеристика професійної діяльності психолога. Базові знання психолога: суспільні та природні науки, психологія, педагогіка. Необхідні здібності психолога: концентрація та стійкість уваги, переключення і розподіл уваги, образна та словесно-логічна пам'ять, образне мислення, короткочасна та довготривала пам'ять, комунікативні здібності, вербальні здібності, ораторські здібності, здібність до самоконтролю. Необхідні особистісні риси, інтереси та нахили.

Тема 5. Мета, завдання, зміст і основні функції діяльності практичного психолога

Мета роботи психолога як гуманна місія надання допомоги суспільству в забезпеченні психологічного здоров'я, створенні соціально-психологічних умов для розвитку кожної особистості.

Функції психолога як постійні завдання, що складають зміст його діяльності. Основні функції діяльності практичного психолога (психодіагностична, психокорекційна, психопрофілактична, розвиваюча, профорієнтаційна, психолого-просвітницька).

Психодіагностична функція та її здійснення в різних галузях роботи психолога.

Психологічна корекція. Рівні аналізу норми психічного розвитку як основа побудови психологічної корекції.

Психопрофілактична робота психолога та її випереджаючий характер. Психотренінг, психодрама, рольова гра як форми психокорекційної і психопрофілактичної роботи психолога.

Розвиваюча функція та її реалізація в роботі психолога (в закладах освіти, сім'ї, та ін.). Врахування рівня актуального і зони найближчого розвитку в роботі психолога з розвитку психічних процесів людини.

Робота з профорієнтації та соціально-професійної адаптації як функція психолога. Консультативна робота психолога.

Психолого-просвітницька функція психолога та її роль у підвищенні психологічної компетентності людей, гуманізації життя і праці. Методи психологічної просвіти.

Тема 6. Етичні основи професійної діяльності психолога

Поняття моралі, етики, моральності. Значення моралі в житті суспільства.

Значення етики в професійній діяльності.

Гуманістичні цінності в практичній роботі психолога: пошана, визнання унікальності людини, ціннісне відношення до клієнта. Етичні стандарти діяльності психолога.

Основні принципи Етичного кодексу: принцип ненадання шкоди клієнтові, принцип компетентності психолога, принцип інформованої згоди, принцип неупередженості психолога, принцип конфіденційної діяльності психолога.

Принципи етичного кодексу асоціації тренерів і психотерапевтів: компетентність, порядність, професійна і наукова відповідальність, повага до прав людини, турбота про благополуччя інших, соціальна відповідальність.

Тема 7. Особистість, діяльність, поведінка

Психологія особистості як галузь науки, що вивчає закономірності становлення і розвитку особистості як суб'єкта життєтворчості. Сутність особистості з позицій різних теоретичних уявлень. Особистість у психоаналізі, трансперсональній психології, біхевіоризмі. Особистість у когнітивній та гуманістичній психології. Жіночі теорії особистості. Факторні теорії особистості. Теорії особистості В. Райха, Дж. Келлі, Г. Саллівана, К. Левіна, Р. Мей, А. Бандури, Дж. Роттера. Особистість у радянській та українській психології. Особистість як ансамбль несвідомих ірраціональних потягів (З. Фройд). Особистість як функція результату психосоціальних криз (Е. Еріксон). Особистість як певний набір поведінкових реакцій (Б. Скіннер) Особистість як властивий кожному індивіду унікальний спосіб усвідомлення досвіду (Д. Келлі). Особистість як суб'єкт соціальних стосунків і свідомої діяльності, системна якість індивіда, що формується у спільній діяльності і спілкуванні (Л. Виготський, О. Леонтьєв С. Рубінштейн, А. Петровський та ін). Особистість як конкретна людина, яка належить до певного суспільства й соціальної групи; усвідомлює своє ставлення до навколишнього середовища, народу і до самої себе; займається певною діяльністю; вирізняється своєрідними особливостями поведінки й діяльності; володіє тільки їй притаманною системою психічних і соціопсихічних властивостей та якостей.

Людина як багатосистемне явище. Особистість у психоенергетичній ментально-соціодуховній концепції М. Й. Варія. Біопсихічна, ментально-психічна, інтраіндивідуальна, соціопсихічна й свідомість-самосвідомість підструктури особистості (за М. Й. Варієм).

Тема 8. Земний шлях особистості та її буття

Земний шлях особистості як сукупність життєвих процесів. Простір час та енергія особистості. Людське життя у різних вимірах. Виміри людського життя: суспільне, духовне, політичне, професійне, громадське, сімейне, економічне, особисте або індивідуальне. Основні аспекти буття: фізичний (предметний), вітальний, соціальний, духовний. Гармонія і дисгармонія особистості. Вибір особистістю свого життєвого шляху та його корекція. Соціалізація особистості. Поняття соціалізації. Особливості, умови й механізми соціалізації. Процес соціалізації. Фізичний (предметний), вітальний (біологічний), соціальний та духовний аспект буття особистості. Внутрішній і зовнішній простори особистості. Благополуччя в психологічній площині. Психічна стійкість особистості і гармонія. Гармонія взаємин особистості, її сенс життя, духовність і свобода. Інтеракційні почуття особистості. Духовне буття особистості. Сенс життя в контексті внутрішньої свободи. Віра і система цінностей особистості та їх вплив на її гармонію. Вплив суспільства на статус і соціальну роль особистості. Взаємовплив особистості і соціальної ролі. Вплив соціальних норм на регуляцію поведінки особистості. Ціннісно-нормативна система особистості та її вплив на поведінку. Установки, стереотипи та імідж особистості як засоби регуляції її поведінки. Рух особистості в соціальному просторі та часі. Спрямованість особистості як властивість, що становить собою систему взаємопов'язаних внутрішніх спонукань, які спрямовують та орієнтують її життєвий шлях у соціальному просторі й часі. Рух як наслідок психічних чинників – потреб і мотивації. Мотивація, мотивування, полімотивованість мети, зовнішня і внутрішня мотивація. Види, ієрархія і зміна мотивів у соціальному просторі та часі. Психологічні чинники спонукання особистості до активності та руху.

Тема 9. Свідомість і самосвідомість особистості

Психологічна сутність самосвідомості. Взаємозв'язок свідомості і самосвідомості. Структура самосвідомості: пізнавальний, емоційний, вольовий компоненти. Самосвідомість і здійснення особистості. Механізми самосвідомості: ідентифікація, рефлексія, емпатія, децентрація. „Я”- концепція як виявлення самосвідомості. Самооцінка і рівень домагань як центральні характеристики самосвідомості. Види самооцінки і рівня домагань. Формула Джеймса. Самоповага і комплекс меншовартості. Вплив самооцінки

особистості на її самоповагу і формування комплексів. Самореалізація особистості. Розвиток самосвідомості та її вплив на самореалізацію особистості.

Тема 10. Психологічний захист особистості

Загальне уявлення про «психологічний захист» і його функції. Різновиди психологічного захисту та їхня характеристика. Використання захисту в життєдіяльності. Особливості психологічного захисту в дітей.

Тема 11. Поведінка особистості

Поняття психологічних механізмів цілеспрямованої поведінки. Теоретичні підходи до аналізу структури регуляції дії. Вплив мети на поведінковий акт. Зворотний зв'язок та ефективність наступної дії. Залежна поведінка особистості. Хімічна залежність особистості та її вплив на поведінку. Односпрямована (акцентурована) активність як психічні залежності. Інтеракційна залежність та її характеристика. Девіантна поведінка. Психологічне розуміння відхильної поведінки. Особливості особистості з девіантною поведінкою. Депривація. Самоуправління і саморегулювання особистості. Розуміння самоуправління і саморегулювання особистості. Процес самоуправління і саморегулювання. Саморегулювання настрою.

Тема 12. Психічне здоров'я особистості, її саногенний потенціал та кризи

Розуміння психічного здоров'я. Вплив суспільної дійсності на психічне здоров'я особистості. Психічна стійкість особистості. Саногенний потенціал особистості. Розуміння саногенного потенціалу особистості. Благополуччя як позитивний саногенний потенціал особистості. Активізація саногенного потенціалу у важких життєвих умовах. Кризи особистості в сучасному суспільстві. Розуміння криз особистості у психології. Типи криз особистості. Ставлення до кризи та її подолання.

Тема 13. Розвиток, формування і конкурентоспроможність особистості в сучасному суспільстві

Гармонійний і дисгармонійний розвиток особистості. Формування змісту особистості. Розуміння поняття «конкурентоспроможна особистість». Етапи розвитку конкурентоспроможної особистості. Психологічні основи розвитку інтегральних характеристик конкурентоспроможної особистості.

Список рекомендованої літератури

1. Барретт Л. Ф. Як народжуються емоції: Таємне життя мозку. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2018. 480 с.
2. Буняк Н.А. Загальна психологія: лекції. Тернопіль : вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 300 с.
3. Галецька І. Кліманська М. Психометрична характеристика опитувальника позитивного і негативного афекту (ОПАНА), розробленого на основі методики PANAS. *Психологічний часопис*. 2020. Том 6. №4. С. 119-132.
4. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків : Віват, 2019. 512 с.
5. Дуткевич Т.В. Загальна психологія: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 388 с.
6. Екзистенційна та гуманістична психологія : навч. посібник / І. М. Зварич, Г. В. Чуйко, Т. А. Колтунович ; за наук. ред. В. Г. Панка. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019.
7. Загальна психологія. Теорія та практикум. / Ільїна Н. М., Мисник С. О. Київ : Університетська книга, 2017. 352 с.
8. Карпенко Є. В. Емоційний інтелект як фактор особистісного життєздійснення. *Психологічні перспективи*. 2017. Вип. 30. С. 50–63.

9. Кліманська М. Б., Галецька І. І. Українська адаптація короткого п'ятифакторного опитувальника особистості ТІРІ (ТІРІ UKR). *Психологічний часопис*. 2019. Том 5. № 9. С. 57-74.

10. Лісовський П. М., Лісовська Ю. П. Персонологія : специфіка, структура, механізм: навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2017.

11. Лушин П. В., Сухенко Я. В., Хілько С. О., Шевченко С. В. Мануал до атестації здобувачів вищої освіти бакалаврського та магістерського рівнів зі спеціальності 053 «Психологія» / Київ, 2020. 92 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/719295>

12. Москалець В. П. Загальна психологія [текст]: підручник. Київ : Ліра-К., 2020. 564 с.

13. Сухенко Я. В. Психологічний відбір майбутніх психологів при вступі до вишу. *Вісник післядипломної освіти*. 2017. Вип. 3(32). С. 116–130.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Порядок проведення вступних випробувань (співбесіди) визначається Правилами прийому для здобуття вищої освіти в Державному закладі вищої освіти «Університет менеджменту освіти» в 2023 р. (<http://umo.edu.ua/applicants/pravila-pritoma>) та відповідно до Порядку проведення фахового вступного випробування (співбесіди) за дистанційною формою в ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (<http://surl.li/evngu>).

Випробування вступник складає очно та/або дистанційно, з паспортом для ідентифікації особистості.

Вступник одержує варіант завдання, який містить 20 тестових завдань, для кожного з яких передбачено 4 варіанти відповідей. Кожна правильна відповідь на тестове питання оцінюється за шкалою 5 балів.

Вступнику необхідно при виконанні кожного завдання обрати правильну відповідь і позначити її у рядку, який відповідає номеру цього завдання. Кожне завдання передбачає один правильний варіант відповіді. На виконання тестових завдань екзаменаційного білету відводиться 60 хвилин.

За результатами вступних випробувань проводиться оцінка рівня фахових знань за критеріями наведеними в таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала критеріїв оцінювання

Кількість правильних відповідей	Бал за шкалою 100-200	Рівень знань
1	100	Незадовільний
2	110	
3	115	
4	120	Задовільний
5	125	
6	130	
7	135	
8	140	
9	145	
10	150	

Кількість правильних відповідей	Бал за шкалою 100-200	Рівень знань
11	155	Достатній
12	160	
13	165	
14	170	
15	175	
16	180	Високий
17	185	
18	190	
19	195	
20	200	

Якщо вступник під час фахового вступного випробування з конкурсного предмету набрав менше 120 балів, то дана кількість балів вважається недостатньою для відбору для рекомендації до зарахування на навчання в ДЗВО «Університет менеджменту освіти».

Оцінювання рівня знань вступників проводиться кожним із членів фахової атестаційної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання.

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Галузь знань - **05 «Соціальні та поведінкові науки»**

Спеціальність - **053 «Психологія»**

Освітня програма - **«Психологія»**

Експериментальний білет № 1 фахового вступного випробування

1. Основна задача психології як науки:

а) вивчати якісні (структурні) особливості психічних явищ та процесів, що мають не тільки теоретичне, а й практичне значення

б) вивчення об'єктивних закономірностей функціонування психічних явищ та процесів, що мають не тільки теоретичне, але й велике практичне значення

в) досліджувати фізіологічні механізми, що лежать в основі психічних явищ

2. Галузь психології, який вивчає індивідуально-психологічні відмінності між людьми, як між окремими індивідами, та типологічні відмінності психологічних проявів у представників різних соціальних, вікових, етнічних груп, називають:

а) диференційною психологією

б) соціальною психологією

в) загальною психологією

3. Відмінності, які є предметом дослідження гендерної психології:

а) вікові

б) статеві

в) інтелектуальні

4. Напрямок, предметом вивчення якого є поведінка, називається:

а) біхевіоризм

б) психоаналіз

в) гештальтпсихологія

5. Напрямок, що стверджує пріоритет структури або цілісності в організації психічних процесів:

а) гештальтпсихологія

б) генетична психологія

в) когнітивна психологія

г) біхевіоризм

6. Засновником напрямку генетичної психології є:

а) Брунер Сеймур

б) Абрахам Маслоу

в) Жан Піаже

г) Григорій Костюк

7. Методологія – це:

а) система принципів і способів організації і побудови теоретичної і практичної діяльності, а також вчення про цю систему

б) сукупність способів і прийомів вивчення психологічних проявів спосібності людини

в) вчення про систему принципів організації теоретичної і практичної діяльності

8. Етичність дослідження полягає в тому, щоб до його початку кожного учасника проінформували про:

а) процедуру дослідження, ризик з яким пов'язане дослідження

б) процедуру дослідження, ризик з яким пов'язане дослідження, право учасника припинити участь в експерименті при бажанні

в) ризик з яким пов'язане дослідження, право учасника припинити участь в експерименті при бажанні

9. До основних функцій психолога відносяться:

а) психодіагностична, психопрофілактична, психокорекційна, профорієнтаційна, психологопросвітницька

б) психодіагностична, психокорекційна, профорієнтаційна, психолого-просвітницька

в) психодіагностична, психопрофілактична, психокорекційна, розвиваюча, профорієнтаційна, психологопросвітницька

10. Стандартизованим психологічним випробуванням, в результаті якого робиться спроба оцінити той чи інший психічний процес, або особистість в цілому, є:

а) бесіда

б) тест

в) експеримент

г) моделювання

11. Якісно-кількісний аналіз змісту документів здійснюється за допомогою методу соціальної психології:

а) спостереження

б) контент-аналіз

в) соціально-психологічний експеримент

12. Тестування проводять за допомогою:

а) тестів, опитувальників, проєктивних методик

б) тестів, опитувальників

в) опитувальників, проєктивних методик

13. До складових комунікативної компетентності входять:

- а) сприйняття і передача комунікативних сигналів
- б) довільна та мимовільна експресивність
- в) комунікативна здібність, комунікативне знання, комунікативне вміння

14. Апперцепція – це...

- а) негативний вплив попереднього досвіду на сприймання
- б) позитивний вплив попереднього досвіду на сприймання
- в) залежність сприймання від попереднього досвіду людини
- г) залежність сприймання від об'єктивних особливостей об'єкта

15. В якому випадку людину можна назвати уважною:

- а) коли вона усвідомлює чого хоче
- б) коли довільна увага переважає над мимовільною увагою
- в) коли мимовільна увага переважає над довільною увагою
- г) коли мимовільна увага переважає над післядовільною увагою

16. Визначальним фактором інтересу-збудження є:

- а) сила дії об'єкту на органи чуття
- б) новизна об'єкту
- в) мова людини
- г) міміка і жести, які людина використовує під час спілкування
- д) незвичність ситуації в якій опиняється людина

17. Мотив – це:

- а) спонукання, що змушує людину діяти в певній ситуації і за певних умов
- б) система мотивів, що спонукає діяти відповідно до своїх поглядів
- в) страждання і муки сумління, коли порушуються принципи в діях і вчинках
- г) програма майбутнього самовдосконалення особистості

18. Комунікативна компетентність – це...

- а) здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певна сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування
- б) уміння розуміти і бути зрозумілим для партнера по спілкуванню
- в) природна обдарованість людини в спілкуванні

19. Ефект сутність якого полягає в тому, що присутність інших спонукає людей краще виконувати прості або добре знайомі задачі, полегшує дії людини, сприяє їм

- а) соціальна фасилітація
- б) соціальна інгібіція
- в) соціальний ефект

20. Рівень професіоналізму діяльності психолога визначається:

- а) теоретичними знаннями
- б) методологічною і методичною підготовкою
- в) будівництвом своєї діяльності з урахуванням етичних норм, теоретичними знаннями, методологічною і методичною підготовкою